

Fjärilar i gammalt kulturlandskap

NV om Malmköping.

av Jukka Väyrynen

1985 lämnade vi radhuset i Flen och flyttade ut på landet strax NV om Malmköping. Vi hittade en stuga som byggdes åt mjölnaren i trakten, med ett fantastiskt läge nära sjön och skogen.

From våren -86 har jag sedan nyfiket försökt mig på att sätta mig in i fjärilsfaunan i området. Under sommarens ljusa timmar har en skum figur planlöst irrat omkring i markerna beväpnad med håv och burkar. Nattetid har en förundrad skara grannar funderat på vad dessa klara lampor ska vara bra för. Lite försynt har många frågat om vad jag egentligen gör.

Nattfångsten har under åren skett med två fasta fångst-anordningar på var sin sida av gården.

Under de två senaste säsongerna har jag i genomsnitt haft lamporna tända var 3:e-4:e natt, tidigare mer sällan.

Det öppna jordbrukslandskapet med gott om åkerholmar, och omgärdat av ångar och hagmarker, gör såväl fauna som flora omväxlande. Att området ägs av flera mindre jordbruk har gjort att det storskaliga ekonomiska utnyttjandet av marken, fått stått tillbaka för det mer kulturvårdande småskaliga.

Områdets norra del begränsas av en flera kilometer lång förkastningsbrant, som utgör en gräns emot den södra delen av mälarmården. Hällmarker med tall övergår i norr succesivt i blåbärsgranskog. Söder om branten tar slättområdet över, här närasjön dominerar bland lövträden asp, björk, viden och alar.

Till de mer skyddsvärda områdena hör "Sunnes hage" strax norr om sjön Skundern. En mängd gamla aspar, björkar och alar utgör här det dominerande inslaget, blandat naturligtvis med den i området vanliga hasseln.

På sina håll, som i hagen ovan, finns en för våra trakter ovanligt rik flora. Inte så mycket sällsynta arter, men en artvariation utöver det vanliga.

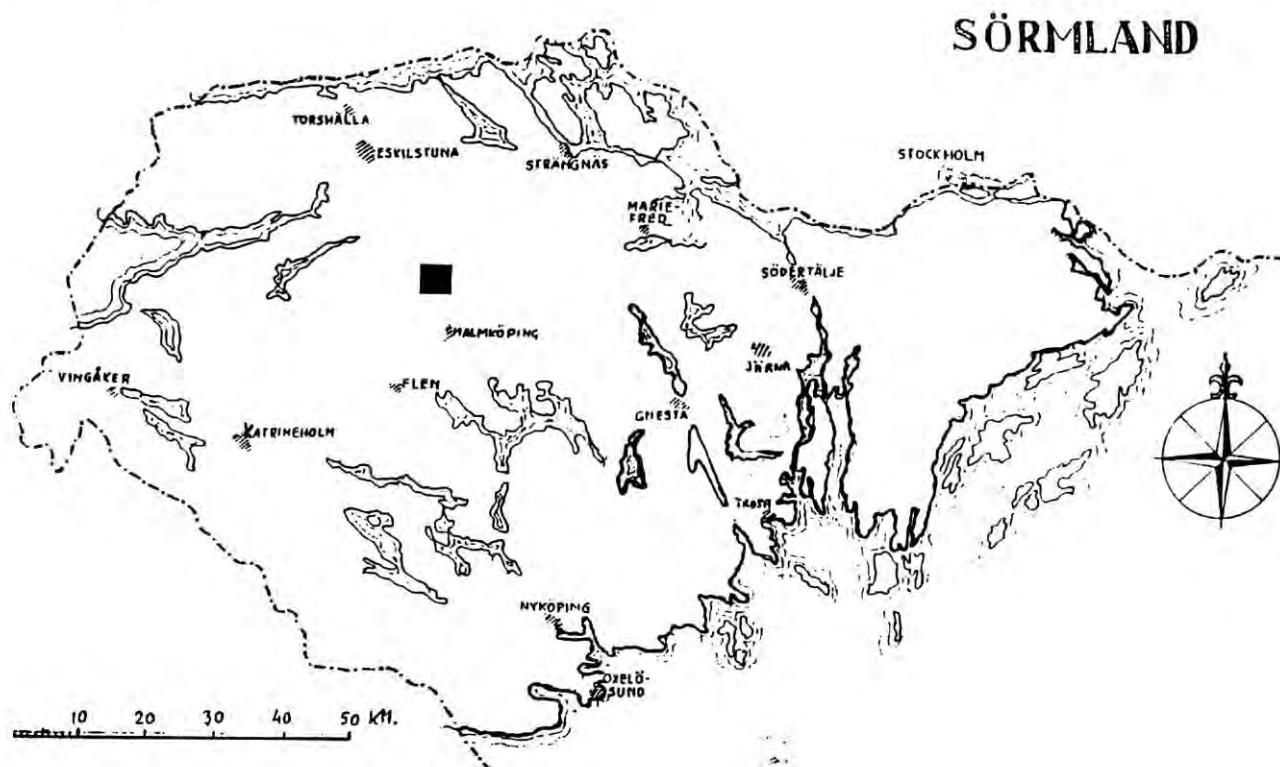
Tyvärr saknas skog av "naturskogstyp" i nejden, men man har sparat gamla lövträd, bla i bäckravinen mot Händö. Det största hotet är, för vårt vidkommande, folk ifrån Mälarskog som redan skövlat stora delar med sina flismaskiner.

Fjärilsfaunan i området är förvisso rätt så trivial, men det finns all anledning att följa upp förändringar i framtiden. Att sedan söka upp exceptionella biotoper är ju en sak, men minst lika intressant är att följa faunans variationer på ett och samma ställe.

Jag tänkte med den här artikeln ge exempel på faunan här hos mig.

Storfläckig pärlemofjäril (*Issoria lathonia*) finns allmänt i områdets NO del, knuten till *Viola tricolor*. Svartringlad pärlemofjäril (*Procllossiana eunomia*) 1ex hona fångades i början av juni 90. Troligen ett förflugelet ex från Hedmossen (avst. 3km).

forts.

Sorgmantel (*Nymphalis antiopa*) enstaka.
 Aspfjäril (*Limenitis populi*) allmän på flera håll.
 Violettkantad guldvinge (*Palaeochrysopeus hippothoe*)
 förekommer sparsamt på flera håll.
 Liten guldvinge (*Lycaena phaeas*) Allmän kring Mälby kvarn.
 Apollofjäril (*Parnassius apollo*) Förekommer till i början
 60-talet enligt en tidigare samlare i området.
 Snövit gaffelsvans (*Cerura bicuspis*) Tas med 5-6 ex varje år.
 Grå gaffelsvans (*Cerura furcula*) Enstaka varje år.
 Gråvit gaffelsvans (*Cerura hermelina*) Enstaka.
 Vecklarespinnare (*Gluphisia crenata*) Enstaka.
 Vinterekspinnare (*Drymonia ruficornis*) Allmän -90.
 Asptandvinge (*Notodonta torva*) Allmän.
 Balsampoppeltandvinge (*Notodonta phoebe*) Allmän.
 Ektandvinge (*Peridea anceps*) Allmän-90.
 Björkflikvinge (*Odontosia carmelita*) Allmän -90, annars enst.
 Sievers flikvinge (*Odontosia sieversi*) Enstaka.
 Svartfläckig högstjärt (*Pygaera anachoreta*) 4 ex -90.
 Skäckspinnare (*Endromis versicolora*) Allmän, 4 honor togs 14-24/4.
 Hagtornsspinnare (*Trichiura crataegi*) Allmän.
 Poppelspinnare (*Poecilocampa populi*) Allmän.
 Björkspinnare (*Eriogaster lanestris*) Enstaka.
 Bokspinnare (*Dasychira pudibunda*) Ej tagen före-90 då allmän.
 Videspinnare (*Stilpnotia salicis*) Allmän.
 Brunpucklig trågspinnare (*Celama confusalis*) Allm.
 Grön pilspinnare (*Earias chlorana*) 1 ex -89.
 Stor båtspinnare (*Hylophilina bicolorana*) Enstaka.
 Stor borstspinnare (*Philea irrorella*) Enstaka.
 Rödhalsad lavspinnare (*Atolmis rubricollis*) 2 ex tagna.
 Hårig säckspinnare (*Sterrhopteryx hirsutella*) 1 hane på lampa-90.
 Lerfärgad rotfjäril (*Hepialus lupulinus*) 1 ex Röhl-90.

Munkfly (*Panthea coenobita*) 1ex 3.6.90.
Lönnaftonfly (*Apatele aceris*) Allmän-90.
Gråhalsat gräsfly (*Leucania straminea*) 1ex 6.7.89.
Gullriskapuschongfly (*Cucullia gnaphalii*) 1ex 7.7.89
Ljusskyggt kapuschongfly (*Cucullia lucifuga*) 1ex 4.6.89
Strandängsfly (*Miana literosa*) Allmän -90.
Ekordensfly (*Catocala promissa*) 1ex på lampa -90.
Blåbandat ordensfly (*Catocala fraxini*) Allmän -89-90!
Thunbergs fältmätare (*Epirrhoe pupillata*) Enstaka.
Sörjande fältmätare (*Euphybia luctuata*) Enstaka.
Vitbandad fältmätare (*Eulype hastata*) Enstaka.
Skäckmätare (*cepphia advenaria*) Allmän !!

Om någon finner det intressant med ett besök i området
så ta gärna kontakt med mig.

Jukka Väyrynen (i verkligheten.....)

